

Ocena estetyki, zieleni, czystości i porządku w mieście, w tym gospodarka odpadami

W imieniu Burmistrza Miasta Sławkowa opracował:
Maksym Pięta
Pełnomocnik Burmistrza Miasta Sławkowa ds.
Ochrony Środowiska

Sławków, maj 2020 rok

Spis treści

1. Podstawa, cel i zakres opracowania	3
2. Ogólna charakterystyka Gminy Sławków	6
3. Gospodarka odpadami na terenie gminy Sławków – podsumowanie dotyczące „starego” systemu odbioru odpadów	7
4. Gospodarka odpadami na terenie gminy Sławków – założenia i wytyczne dotyczące „nowego” systemu odbioru odpadów	24
5. Kontrole stanowisk kontenerowych pod kątem właściwego gromadzenia odpadów oraz właściwego pełnienia usługi odbioru odpadów przez przedsiębiorcę odbierającego odpady z terenu miasta, stwierdzone nieprawidłowości i sposoby ich usunięcia.	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
6. Kontrole deklaracji odpadowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
7. Działania edukacyjne	39
8. Likwidacja dzikich wysypisk odpadów	46
9. Problemy, wnioski i zalecenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Podstawa, cel i zakres oceny

Zadaniami własnymi gmin, wynikającymi wprost z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2019r. r., poz. 2010 ze zm.) oraz z ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 713) jest dbanie o porządek i czystość poprzez zastosowanie rozwiązań regulowanych obowiązującymi przepisami prawa. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zwraca przede wszystkim uwagę na tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wykonywanie prac związanych z utrzymaniem czystości oraz na budowanie, utrzymanie i eksploatację własnych lub wspólnych z innymi gminami instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. Gmina jest zobowiązana do tworzenia optymalnych warunków do selektywnego zbierania odpadów komunalnych kładąc nacisk na prawidłową segregację odpadów. Prawidłowa segregacja umożliwia wychwycenie ze strumienia odpadów komunalnych jak największej ilości odpadów, które nadają się do ponownego użycia oraz do recyklingu. Dzięki temu na składowisko odpadów komunalnych trafiają jedynie te odpady, których nie da się już poddać innym procesom przetwarzania, a jedynie unieszkodliwianiu poprzez składowanie. W szerszym zakresie, zapisy wyżej cytowanej ustawy, mają również swoje przełożenie na ogólną estetykę gminy. Do zadań gminy w należy także zaliczyć tj. dbałość o ład przestrzenny, ochronę środowiska i przyrody, utrzymanie zieleni gminnej i zadrzewień, czy utrzymanie gminnych dróg, ulic, placów.

Szczelny system gospodarowania odpadami komunalnymi to jedno z zadań priorytetowych, do których dążą miasta i powiaty w Polsce, w tym również Gmina Sławków. Zmiana ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, która weszła w życie 6 września 2019 r., a także zmiana ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, jeszcze bardziej kładą nacisk na właściwą gospodarkę odpadami. Do zadań umożliwiających osiągnięcie pełnej szczelności systemu gospodarki odpadami oraz osiągnięcie właściwych poziomów recyklingu należy również współdziałanie z jednostkami organizacyjnymi i przedsiębiorcami posiadającymi zezwolenie w zakresie gospodarowania odpadami, m.in. na zbieranie lub przetwarzanie odpadów, a także współdziałanie z właściwymi organami administracji rządowej

w organizowaniu zagospodarowania odpadów niebezpiecznych wyodrębnionych ze strumienia odpadów komunalnych.

Utrzymanie czystości i porządku w Gminie realizowane jest również poprzez podejmowanie działań zapobiegających zanieczyszczaniu ulic, placów i terenów otwartych. Działania takie powinny polegać przede wszystkim na usuwaniu odpadów z miejsc do tego nieprzeznaczonych, budowaniu i utrzymaniu szaletów publicznych, ustawianiu koszy ulicznych na odpady umieszczanych m.in. na chodnikach oraz w innych miejscach użyteczności publicznej, np. w Parku Miejskim itp. oraz organizowaniu odbioru odpadów komunalnych.

W praktyce najważniejszą czynnością związaną z realizacją zadania utrzymania czystości, porządku w gminie, a przez to także z poprawą jej estetyki jest podjęcie odpowiednich uchwał - najważniejszą z nich jest Regulamin utrzymania czystości i porządku w gminie. O ile do 31 marca 2020 roku obowiązywał jeszcze Regulamin utrzymania czystości i porządku w gminie przyjęty Uchwałą NR XL/286/2017 Rady Miejskiej w Sławkowie z dnia 30 sierpnia 2017 r., to jednak już w 2019 r. rozpoczęto prace nad zmianą ww. aktu prawa miejscowego oraz zmianą systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Sławków, a tym samym dostosowanie wykonywanych przedmiotowych działań do znowelizowanych przepisów wy/w ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Nowy regulamin został uchwalony 30 grudnia 2019 r. - Uchwała Nr XVII/170/2019 Rady Miejskiej w Sławkowie, okres jego wejścia w życie został ustalony na 1 kwietnia 2020 roku.

Innym ważnym aktem prawnym regulującym kwestie estetyki miast, w tym także zieleni, jest ustawa o ochronie przyrody, w której to w rozdziale „Ochrona terenów zieleni i zadrzewień” ustanawia ciężący na radzie gminy obowiązek zakładania i utrzymywania w należyłym stanie terenów zieleni i zadrzewień. Oba występujące w tym przepisie pojęcia są pojęciami prawnymi, zdefiniowanymi w tzw. słowniczku zamieszczonym w art. 5 ustawy o ochronie przyrody. I tak: przez tereny zieleni ustawodawca nakazuje rozumieć tereny wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, pełniące funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne lub osłonowe, a w szczególności parki, zieleńce, promenady,

bulwary, ogrody jordanowskie i zabytkowe oraz cmentarze, a także zieleń towarzyszącą ulicom, placom, budynkom, składowiskom, obiektom kolejowym i przemysłowym, przez zadrzewienie ustawodawca nakazuje rozumieć drzewa i krzewy w granicach pasa drogowego, pojedyncze drzewa lub krzewy albo ich skupiska niebędące lasem w rozumieniu art. 3 ustawy z 28 września 1991 r. o lasach, wraz z terenem, na którym występują i pozostałymi składnikami szaty roślinnej tego terenu, spełniającymi cele ochronne, produkcyjne lub społeczno-kulturowe.

Celem wypracowania jak najlepszych efektów w zakresie poprawy estetyki, czystości i porządku na terenie miasta Sławkowa, Referat Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami (dalej OSGO), przy ścisłej współpracy z Burmistrzem Miasta, rozpoczął kilka lat temu działania zmierzające do wdrożenia określonych mechanizmów i standardów działania w sferze ochrony środowiska, ochrony przyrody (w tym zadrzewień i zieleni), ochrony zasobów wodnych (wód powierzchniowych stojących i płynących, gruntowych i głębinowych) i gospodarki odpadami (odpadami komunalnymi, w tym dzikimi wysypiskami śmieci). Duża część działań realizowana jest w perspektywie długoterminowej, jednak sukcesywnie i w sposób planowy. Do już wprowadzonych zmian, które wpływają pozytywnie na poprawę estetyki, czystości i porządku na terenie Sławkowa, których to pierwsze efekty już są widoczne, należy zaliczyć tj.:

- wprowadzenie nowych standardów w zarządzaniu gospodarką odpadową;
- utworzenie w strukturach Referatu OSGO zespołu ds. zieleni i utrzymania czystości;
- prowadzenie specjalnych elektronicznych platform wymiany informacji na temat gospodarki odpadami (odpady@slawkow.pl), jak i zieleni (zielen@slawkow.pl) - dzięki takim rozwiązaniom informacje do urzędników docierają szybciej, szybsza tym samym jest reakcja i skuteczniejsze działanie, a mieszkańcy mogą także zgłaszać swoje uwagi i propozycje;
- zakrojone na szeroką skalę działania edukacyjne przekładające się na większą świadomość środowiskową i ekologiczną, a tym samym wywierającą pozytywny wpływ na stan czystości i porządku w mieście;

- organizację akcji sprzątanía świata (#Trash Challenge), jak i obchodów Sławkowskiego Dnia Ziemi;
- opracowanie ewidencyjnej bazy danych na temat przydomowych oczyszczalni ścieków i bezodpływowych zbiorników, jak i wypracowanie metod wsparcia dla osób zakładających przydomowe oczyszczalnie ścieków;
- coroczne sporządzanie analizy stanu gospodarki odpadami;
- odpowiedni sposób kształtowania zieleni miejskiej urzędzonej.

Przedmiotowa ocena estetyki, zieleni, czystości i porządku, w tym gospodarka odpadami, obejmuje aspekty środowiskowe, przyrodnicze i krajobrazowe. Oceny dokonano w dwóch blokach tematycznych – pierwszym z nich jest ocena pod kątem zieleni, utrzymania czystości i porządku, drugim pod kątem odpadów. Względy estetyczne są względami odczytywanymi na ogół w sposób subiektywny, niemniej jednak działania urzędu miasta zarówno w sferze zieleni, czystości i porządku, jak i w sferze odbioru odpadów przekładają się na poprawę estetyki całego miasta i w takim zakresie należy odczytywać zaprezentowane w dalszej części informacje. Na ogólną estetykę miasta mają także wpływ inne działania, w tym działania podejmowane w zakresie utrzymania nawierzchni dróg w odpowiednim stanie technicznym, czy termomodernizacje, renowacje budynków czy wręcz rewitalizacja wybranych przestrzeni miasta, ze względu na inny niż sensu stricto środowiskowy aspekt ich realizacji nie wchodzą one w zakres opracowania.

2. Ogólna charakterystyka Gminy Sławków

Miasto zajmuje powierzchnię 3660 ha (36,6 km²). Liczba mieszkańców w 2019 roku zameldowanych na pobyt stały lub czasowy w Sławkowie wynosiła 6752 osoby, w tym liczba zamieszkujących nieruchomości wg złożonych deklaracji wynosiła w 2019 roku 6209 osób. Gęstość zaludnienia wynosi około 195 osób na km². Miasto Sławków za wyjątkiem śródmieścia posiada luźną zabudowę mieszkaniową. Lesistość wynosi prawie 40%, użytki rolne ponad 30%, podobnie pozostałe grunty i nieużytki. Zieleń urzędzoną na terenie miasta Sławkowa stanowią: parki, zieleńce, skwery, ponadto stanowią ją także ogrody działkowe i przydomowe, zieleń obiektów sportowych, zieleń osiedlowa oraz zieleń izolacyjna zakładów przemysłowych, tras komunikacyjnych i zieleń przyuliczna. Według Studium uwarunkowań i kierunków

zagospodarowania przestrzennego Miasta Sławków tereny zieleni urządzonej w mieście Sławkowie zajmują powierzchnię prawie 5 ha.

Zgodnie z wojewódzkim planem gospodarki odpadami na obszarze województwa śląskiego w 2019 r. obowiązywała tzw. regionalizacja gospodarki odpadami. Odpady komunalne zmieszane, pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania oraz odpady zielone musiały być zbierane i przetwarzane w ramach regionu, w którym zostały wytworzone i tak zgodnie z PGO WŚ 2016-2022 Miasto Sławków podlegało pod II Region. Jednakże nowelizacja 6 września 2019 r. wyżej cytowanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach zniosła regionalizację regionów gospodarki odpadami.

3. Zielone miasto

Środowisko przyrodnicze i jego stan jest jednym z podstawowych czynników określających jakość przestrzeni w mieście, co wpływa na warunki życia mieszkańców. Stan środowiska, a więc i takie elementy jak ilość zieleni i jej przestrzenne rozmieszczenie, stan zdrowotny drzew, czy funkcjonalnie ukształtowany krajobraz miejski to czynniki mające ważny wpływ na jakość życia w mieście. Mieszkańcy szukają coraz to lepszych warunków życia, a względy estetyczne i możliwość obcowania z przyrodą stają się w dzisiejszych czasach trendem, który wytyczać powinien politykę środowiskową i przestrzenną przestrzeni publicznej. Idea ekosystemu miejskiego, jako jednostki strukturalno-funkcjonalnej, zmierza w kierunku łącznego traktowania abiotycznej infrastruktury, otoczenia kulturowego, elementów przyrody żywej wraz z człowiekiem i jego potrzebami. Wprowadzając w 2019 roku pewne rozwiązania organizacyjne w zakresie wyodrębnienia w strukturach urzędu miasta zespołu ds. zieleni i utrzymania czystości miało na celu przywrócenie właściwych funkcji terenom zieleni miejskiej urządzonej – rozpoczęło się wcielanie w życie idei, w której system przyrodniczy naszego miasta pełnić ma zarówno funkcje przyrodnicze (tj. klimatyczne, hydrologiczne, biologiczne), jak i pozaprzyrodnicze (tj. mieszkaniowe, wypoczynkowe, estetyczne). Działania zespołu zieleni mają na celu min. odtwarzanie, jak i utrzymywanie i kształtowanie pożądanego stanu środowiska z punktu widzenia funkcjonowania przyrody i potrzeb mieszkańców, poprzez nadanie części z nich funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej. Referat OSGO podejmuje takie działania, które sprawiają, że zieleń miejska staje się

bardzo ważną składową systemu przyrodniczego, organizującą i dopełniającą przestrzeń miasta.

Rysunek 1. Samochód służbowy zespołu ds. zieleni i utrzymania czystości, którym na co dzień realizowane są prace z zakresu utrzymania zieleni, czystości i porządku

Przyjęty kilkanaście lat temu w Sławkowie schemat utrzymania zieleni okazał się niewystarczający z kilku powodów. Zadania w zakresie zieleni i czystości wykonywał na zlecenie urzędu miasta Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Sławkowie, a urząd za każdą świadczoną usługę musiał płacić. W ostatnich kilku latach ilość terenów zielonych w Sławkowie wzrasta, a co za tym idzie są coraz większe potrzeby w zakresie ich utrzymania. W wielu przypadkach nie wystarczy już zwykłe wykoszenie trawy – aby przestrzeń była funkcjonalna, odpowiednio ukształtowana, a nade wszystko estetyczna wymaga podejścia kompleksowego. Urząd miasta postawił na jakość – prace w zakresie zieleni, czystości i estetyki miasta są wykonywane były przez osoby z odpowiednim przygotowaniem, wykazujące się znajomością zarówno sztuki ogrodniczej, zasadami pielęgnacji roślin, ale i obsługi specjalistycznego sprzętu. Oprócz największego kompleksu zieleni ogólnodostępnej jaką jest park, uruchomiony został cały szereg prac w obrębie różnych części miasta, nawet tam gdzie znajdują się niewielkie fragmenty zieleni urządzonej. Niespełna dwa

lata prac pozwoliły przywrócić ruinom zamku estetyczny wygląd, a wszystko dzięki zwiększeniu częstotliwości pielęgnacji, a tym samym regeneracji zieleni wokół ruin.

Rysunek 2. Poprawa estetyki i stanu zieleni przy ruinach zamku

Oprócz konieczności utrzymania powierzchni trawiastych dochodzi pielęgnacja krzewów i drzew, w tym wprowadzanie licznych nowych nasadzeń.

Urząd miasta zmieniając kilka lat temu politykę związaną z kształtowaniem przestrzeni miejskiej, a nade wszystko terenów zielonych, postawił w dużej mierze na wprowadzanie nowych nasadzeń zieleni. Zieleń w mieście, poprzez odpowiedni dobór gatunków, ich struktury czy przestrzennego rozmieszczenia, jest obecnie kształtowana w taki sposób, aby spełniała wiele zadań, nie tylko produkowała tlen, ale i także wychwytywała z powietrza zanieczyszczenia, ograniczała hałas, ograniczała spływ wód powierzchniowych, poprawiała estetykę, czy na końcu stanowiła miejsce naszego odpoczynku i przyczyniała się do wzrostu bioróżnorodności.

Jeszcze kilka lat temu niektórzy dziwili się, że wycinane są stare drzewa – niestety był to efekt wieloletnich zaniedbań związanych z utrzymaniem drzewostanu w mieście, usunięto jednak tylko te drzewa, które zagrażały bezpieczeństwu publicznemu lub stwarzały zagrożenie w ruchu pieszych czy pojazdów. Dzięki determinacji urzędników, jak i temu, że działania te realizowane są w sposób systematyczny wiele drzew udało się uratować.

Rysunek 3. Prace pielęgnacyjne i montaż wiązań elastycznych typu Cobra, które pozwoliły na uratowanie starej lipy przy ruinach zamku

Pracownicy zespołu ds. zieleni i utrzymania czystości, prowadzili w ostatnich miesiącach kilka ważnych zadań w tym zakresie. Jednym z ważniejszych były prace pielęgnacyjne wykonywane na miejskim drzewostanie, które w przeważającej części obejmowały cięcia pielęgnacyjne, które są podstawowym zabiegiem pielęgnowania drzew i krzewów. Związane były one z usuwaniem części drzew połączone z ich formowaniem przez usuwanie obumarłych gałęzi, przycinanie lub podkrzesywanie. Tego typu zabiegi są bardzo ważne, gdyż sprzyjają prawidłowemu wzrostowi i rozwojowi drzew i krzewów. Prace takie prowadzone były w miejscach szczególnie uczęszczanych, jak i tych, w których przebywają dzieci i młodzież i objęły m.in. park, ścieżkę rowerową, otoczenie szkoły podstawowej przy ulicy Browarnej, otoczenie Zespołu Szkół im. Jana Pawła II, ciągi pieszo-jezdne (m.in. Hrubieszowska, Fabryczna, Krakowska, Walcownia, Łosińska).

Rysunek 4. Prace pielęgnacyjne na miejskim drzewostanie realizowane przez zespół ds. zieleni i utrzymania czystości

Rysunek 5. Prace pielęgnacyjne na miejskim drzewostanie realizowane przez zespół ds. zieleni i utrzymania czystości

Prace pielęgnacyjne obecnie są już prowadzone na bieżąco, dzięki czemu z pewnością poprawia się stan fitosanitarny drzew. W kilku przypadkach poprzez odpowiednie ukształtowanie korony drzew czy wykonanie specjalistycznych wiązań elastycznych udało się poprawić statykę drzew i uchronić je przed wycinką, wydłużając ich życie z pewnością o kolejne długie lata.

Na miejsce usuwanych drzew wprowadzane są nowe nasadzenia, praktycznie zawsze tych samych gatunków. Dzięki realizowanemu od 4 lat programowi wprowadzania nowych nasadzeń zieleni, w Sławkowie pojawiło się już ponad 10 tysięcy nowych drzew i krzewów. Większość z nich to drzewa rodzimych gatunków – lipa, jesion wyniosły, czy grab. Nowy jesion wyniosły, o wysokości prawie 8 metrów pojawił się przy kapliczce Męki Pańskiej przy ulicy Łosińskiej, gdzie zastąpił swojego poprzednika. U zbiegu ulic Borowej i Brzozowej, gdzie dzięki dużemu zaangażowaniu mieszkańców i przy wsparciu urzędu miasta powstał skwer zieleni, nasadzono ponad 20 drzew z gatunków lipa i grab. Kilkadziesiąt drzew z gatunków jesion wyniosły i robinia akacjowa powróciło po prawie 30 latach na skwer przy kapliczce Św. Rozalii przy ulicy Wrocławskiej. Uzupełniono także nasadzenia na osiedlu PCK przy miejskim przedszkolu i na placu zabaw.

Część z wykonywanych nasadzeń jest realizowanych w ramach tzw. nasadzeń zastępczych. Wydanie zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów może być bowiem uzależnione od zastąpienia ich innymi drzewami lub krzewami, w liczbie nie mniejszej niż liczba usuwanych drzew lub krzewów. Między innymi w taki sposób udało się dokończyć obsadzenie prawie tysiącem krzewów ulicę Legionów Polskich, jak i wprowadzić nowe nasadzenia na terenie osiedla PCK, czy wzdłuż ścieżki rowerowej na odcinku od ulicy Okradzionowskiej w stronę ulicy Chwaliboskie.

Rysunek 6. Nowe nasadzenia zieleni przy miejskim przedszkolu

Rysunek 7. Nowe nasadzenia zieleni u zbiegu ulic Borowa / Brzozowa

Rysunek 8. Nowe nasadzenia zieleni przy kapliczce św. Rozalii

W niespełna rok wyczyszczone zostały alejki i ciągi piesze w wielu obszarach miasta, posprzątnięty plac zabaw. Dużą ilość sił i czasu zajęły prace związane z usuwaniem niepożądanego roślinności z powierzchni chodników. Zmiana organizacyjna związana z powołaniem zespołu zieleni pozwoliła na realizację zadań, które wcześniej ze względu na wysokie koszty nie mogły być wykonywane, lub były realizowane tylko w niewielkim zakresie. Łącznie oczyszczono kilkaset metrów chodników, w tym tak ważnych jak te w ciągach ulic Wrocławskiej, Hallera, Obrońców Westerplatte, czy ulicy Garncarskiej.

Rysunek 9. Prace porządkowe przy ciągach pieszych – ul. Obr. Westerplatte

Rysunek 10. Prace porządkowe przy ścieżce rowerowej

Więcej uwagi poświęca się także powierzchniom zielonym – wdrożono szereg prac związanych z grabieniem i aeracją trawników, tam gdzie to było niezbędne trawniki były zregenerowane i zasilone. Niebawem część terenów zielonych w mieście będzie przekształcana w łąki kwietne. Proces ten będzie procesem wieloletnim, niemniej jednak pierwsze obserwacje poczynione w 2019 roku dają bardzo obiecujące efekty.

Rysunek 11. Próbną powierzchnia doświadczalna, na której odtwarzano łąkę kwietną

Łąki kwietne mają szansę stać się alternatywą dla monokulturowych trawników, których zdolność pochłaniania zanieczyszczeń jest zdecydowanie mniejsza niż zieleńców z wysokimi trawami i kwiatami. Łąka kwietna posiada dużo większe walory estetyczne, pozytywnie wpływa na estetykę, jest kolorowa, a kwiaty pachną. Łąki kwietne to nie tylko różnorodność roślin, ale i także wiele gatunków zwierząt, w tym pożytecznych owadów – motyli, pszczół, trzmieli, ale i także jaszczurek czy żab. Owady i inne drobne gatunki zwierząt przyciągają ptaki, tym samym dzięki temu w naturalny sposób rozbudowuje się ekosystem.

Jednym z ważniejszych osiągnięć wprowadzonych w 2019 roku, wzorem dużych europejskich miast, było wprowadzenie na znajdujące się wokół Rynku latarnie donic z kwiatami – Rynek staje się dzięki temu jedną z wizytówek naszego miasta, a kwiaty urozmaicają i ubarwiają to wnętrze krajobrazowe. Warto tutaj wspomnieć, że w 2018 roku na Rynku pojawiło się kilkanaście dużych donic z drzewami i krzewami, a rok wcześniej wokół ratusza nasadzono aleje lipowe – drzewa zdążyły się już przyjąć i rozwinąć swoje korony, dzięki czemu budzą coraz większy podziw wśród mieszkańców i turystów.

Rysunek 12. Zieleń w obrębie Rynku

Rysunek 13. Zieleń w obrębie Rynku

Oprócz prac związanych bezpośrednio z zielenią zespół Referatu OSGO realizuje szereg działań w zakresie czystości i porządku, wśród nich takie jak utrzymanie czystości na ścieżce rowerowej, skwerach, przystankach.

Zespół ds. zieleni i utrzymania czystości ponadto każdego dnia dba o czystość w obrębie sławkowskiego rynku, gdzie oprócz zamykania ulic i chodników na bieżąco opróżnia kosze uliczne. Zespół sprząta, jak i opróżnia także kosze uliczne w obrębie przystanków, parku, ciągów pieszych, ścieżki rowerowej i obsługuje psie stacje. Częstotliwość opróżniania koszy ulicznych jest dostosowana do bieżących potrzeb, a nie tak jak do to było wcześniej ustalona sztywnym harmonogramem opróżniania. Cały czas rozbudowywana jest sieć kolejnych psich stacji.

Rysunek 14. Pracownicy zespołu zieleni przy codziennych pracach porządkowych

W okresie występowania opadów śniegu zespół zieleni czynnie angażował się w usuwanie śniegu z ciągów pieszych w najważniejszych obszarach miasta. Warto podkreślić także ogromny wkład zespołu zieleni w usuwanie dzikich wysypisk odpadów – miasto mając własne służby może reagować szybciej, a nade wszystko unikać wysokich kosztów zlecenia takich prac na zewnątrz.

Rysunek 15. Pracownicy zespołu zieleni i likwidacja dzikich wysypisk odpadów

4. Gospodarka odpadami na terenie gminy Sławków – podsumowanie dotyczące „starego” systemu odbioru odpadów

Gmina Sławków w 2019 roku, jak i w I kwartale 2020 roku obowiązek odbioru i zagospodarowania odpadów realizowała zarówno w stosunku do mieszkańców nieruchomości zamieszkałych, jak i z terenu nieruchomości niezamieszkałych. Obsługę w tym zakresie świadczyła firma wybrana w drodze przetargu nieograniczonego – ALBA MPGK sp. z o.o..

Rysunek 16. Odbiór odpadów przez firmę ALBA MPGK (zdjęcie pochodzi z działań kontrolnych prowadzonych przez UM względem przedsiębiorcy)

W obowiązującym w Gminie Sławków starym systemie odpadowym zlokalizowanych było 125 stanowisk kontenerowych na odpady komunalne, w tym 95 stanowisk wyposażonych w pojemniki na odpady wyselekcjonowane: papier, metale i tworzywa sztuczne, szkło, bioodpady. Ponadto od mieszkańców Miasta Sławkowa frakcje odpadów zbieranych selektywnie (papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne) były odbierane w ramach zbiórki workowej bezpośrednio spod posesji. W 2019 roku wymieniono kilkadziesiąt pojemników na odpady komunalne. Pojemniki były wymieniane na bieżąco, większość wymian pojemników związana była

z koniecznością uzupełniania pojemników uszkodzonych lub spalonych (w przeciągu ostatniego roku odnotowano kilkadziesiąt pożarów pojemników na odpady!).

Rysunek 17. Pożar pojemników na odpady

(źródło: OSP Sławków)

W ramach umowy Gmina w 2019 roku zapewniła mieszkańcom Sławkowa oprócz stałego, zgodnego z harmonogramem, opróżniania pojemników zlokalizowanych na 125 stanowiskach kontenerowych na terenie całego miasta, także odbiór odpadów takich jak odpady wielkogabarytowe (z częstotliwością jeden raz w miesiącu); odpady niebezpieczne zawierające azbest (w 2019 roku z dofinansowania przez skorzystało 17 nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, a usunięto i przekazano do unieszkodliwienia przedmiotowe odpady na łączną kwotę 9288 zł brutto).

Odebrane odpady komunalne w tym odpady zielone i niebezpieczne w 2019 roku były przekazywane do niżej wymienionych regionalnych instalacji przetwarzania odpadów:

- odpady zmieszane, opakowania ze szkła, odpady wielkogabarytowe – ALBA MPGK Sp. z o.o. ZPOK Lipówka II ul. Główna 144a, 42-530 Dąbrowa Górnicza, MPGK Zabrze Zakład Segregacji i Kompostowania ul. Cmentarna 19F, 41-800 Zabrze

- odpady zielone – ALBA MPGK Sp. z o.o. ZPOK Lipówka II, ROPOK Kompostownia przyzłowa Tarnowskie Góry Remondis Tarnowskie Góry Sp. z o.o., Kompostownia odpadów MPGK Świętochłowice Rejon, Kompostownia odpadów Komunalnych MPGO Sp. z o.o. Sosnowiec
- odpady niebezpieczne – PPH KOMART Sp. z o.o. ul. Szpitalna 7, 44-194 Knurów.

Poniżej zamieszczono informację o odebranych odpadach komunalnych z terenu Sławkowa w 2019 roku:

- 15 01 01 – Opakowania z papieru i tektury - 76,08 Mg
 - 15 01 06 – Zmieszane odpady opakowaniowe - 106,62 Mg
 - 15 01 07 – Opakowania ze szkła - 117,40 Mg
 - 20 02 01 – Odpady ulegające biodegradacji - 433,02 Mg
 - 20 03 01 – Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne - 2682,06 Mg
 - 20 03 02 – Odpady z targowisk - 30,56 Mg
 - 20 03 07 – Odpady wielkogabarytowe -117,34 Mg
- Łączna masa odebranych odpadów komunalnych wynosiła w 2019 r. 3563,08 Mg.

W 2019 roku z GPZON odebrano odpady komunalne, a następnie przekazano innym podmiotom posiadającym zezwolenie w zakresie gospodarowania odpadami:

- 16 01 03 – Zużyte opony - 17,02 Mg
 - 17 01 07 – Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06 - 57,04 Mg
 - 17 06 04 – Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03 -12,04 Mg
 - 20 01 36 – Zużyte urządzenia Mg
- Łączna masa zebranych w GPZON odpadów remontowo – budowlanych z wyłączeniem odpadów zawierających azbest wynosiła w 2019 r. – 69,08 Mg.

Masa odpadów oznaczonych kodowo 17 06 05* - Materiały budowlane zawierające azbest pochodzące z nieruchomości, na których zamieszkiwali mieszkańcy, odebranych w ramach organizowanego przez Gminę odbioru, transportu i przekazania do utylizacji wynosiła w 2019 r. - 20 Mg.

W dalszej części przedstawiono informacje o odpadach komunalnych zebranych przez inne podmioty zbierające odpady komunalne. Na terenie Sławkowa działają dwie firmy zbierające odpady komunalne, lecz z uwagi na to, że obowiązek złożenia rocznych sprawozdań za 2019r. mija 30 czerwca 2020r. (a więc już po terminie opracowani niniejszej oceny) przedmiotowe dane dotyczą tylko jednej firmy, która takie sprawozdanie już złożyła.

17 04 01 – Miedź, brąz, mosiądz – 4,957 Mg

17 04 02 – Aluminium – 4,630 Mg

17 04 03 – Ołów – 0,742 Mg

17 04 04 – Cynk – 1,077

17 04 05 – Żelazo i stal – 0,688 Mg

12 01 03 – Odpady z toczenia i piłowania metali nieżelaznych – 0,392 Mg

15 01 04 – Opakowania z metali – 0,513 Mg

Łącznie: 12,999 Mg.

Podsumowując:

Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie miasta Sławków w 2019 roku wynosiła: $3652,16 + 12,999 = 3665,159$ Mg (zestawianie nie zawiera danych dotyczących odpadów zebranych przez jeden z dwóch punktów zbierania odpadów komunalnych od mieszkańców z powodu braku danych).

Ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych odebranych w 2019 roku i przekazanych do przetwarzania do instalacji do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w ramach procesu R12 wynosiła: 2682,06 Mg.

Ilość bioodpadów stanowiących odpady komunalne odbieranych z terenu gminy w 2019 roku i przekazanych do przetwarzania w ramach procesu R3 polegającego na kompostowaniu odpadów wynosiła: 463,58 Mg

Ilość odpadów nieulegających biodegradacji, przekazanych do instalacji do mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych i przetwarzanych w procesie R12 tj. 15 01 06, 15 01 07, 20 03 01, 20 03 07 wynosiła w 2019 roku: 3023,42 Mg.

5. Gospodarka odpadami na terenie gminy Sławków – założenia i wytyczne dotyczące „nowego” systemu odbioru odpadów

We wrześniu 2019 roku weszła w życie tzw. nowa ustawa śmieciowa, która wprowadziła wiele istotnych zmian w gospodarce odpadami. Wśród nich wskazać należy między innymi obowiązek segregacji odpadów oraz zaostrzenie kar za gospodarowanie odpadami niezgodne z przepisami. Wspomniane zmiany w ustawie wymusiły tym samym konieczność przebudowania systemu odpadowego w Sławkowie. Od dnia 1 kwietnia 2020 roku, w Sławkowie rozpoczął się proces wdrażania zmian w odbiorze i zagospodarowaniu odpadów. Najważniejsze założenia i wytyczne co do zasad funkcjonowania systemu odbioru odpadów w oparciu o nowe reguły zawarto poniżej, z uwzględnieniem podziału na poszczególne rodzaje nieruchomości.

Zabudowa jednorodzinna

Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych na terenie zabudowy jednorodzinnej odbywał się będzie zgodnie z poniższymi zasadami:

1. Odbiór odpadów będzie się odbywał spod posesji, właściciel będzie zobowiązany wystawiać pojemnik z odpadami przed ogrodzenie (do drogi publicznej, w sposób nie stwarzający zagrożenia dla ruchu pojazdów i pieszych) najpóźniej do godziny 06:00 rano dnia, w którym prowadzony będzie odbiór odpadów.
2. Każdy z właścicieli nieruchomości nieodpłatnie otrzymuje od firmy realizującej usługę odbioru odpadów pojemnik na zmieszane odpady komunalne, którego wielkość jest dostosowana do ilości osób zamieszkujących daną nieruchomość. Dystrybucja pojemników rozpoczęła się 5 maja br.. Firma przekazuje pojemniki mieszkańcom za potwierdzeniem ich odbioru. Osoby, które nie odbiorą pojemników w wyznaczonym terminie podczas ich dystrybucji przez firmę odpadową ponownie będą mogły to uczynić w wyznaczonym punkcie przy ulicy Hallera.

Rysunek 18. Pojemniki na odpady w indywidualnym systemie odbioru

3. Każdy dostarczany mieszkańcom pojemnik jest wyposażony w indywidualny moduł RFID - czyli Radio Frequency Identification, to technologia, umożliwiająca zdalny odczyt i zapis danych w czasie rzeczywistym w oparciu o fale radiowe. Będzie on prowadzić do szybszego i bezbłędnego odczytu poszczególnych rodzajów odpadów, a jednocześnie ich właściciele co pozwoli kontrolować prowadzoną przez mieszkańców segregację odpadów.

Rysunek 19. Czytnik modułów RFID

(źródło: ENERIS)

4. Każdy mieszkaniec otrzymuje nieodpłatnie komplet worków na metale i tworzywa sztuczne, szkło oraz papier i tekturę, tj. po 5 sztuk worków z każdego rodzaju, które będą wymieniane na nowe podczas odbiorów. Zbiórka selekcji będzie się odbywała tylko i wyłącznie w systemie workowym!

Rysunek 20. Workowa zbiórka odpadów selektywnych

5. Zgodnie z harmonogramem odpady zmieszane od 1 czerwca 2020 roku odbierane będą co dwa tygodnie.
6. Zgodnie z harmonogramem odpady zbierane selektywnie - papier, szkło, plastik i metale, bioodpady od 1 czerwca 2020 roku będą odbierane raz w miesiącu (dodatkowo w okresie od 1 kwietnia do 30 października bioodpady odbierane będą dwa razy w miesiącu).
7. Każdy mieszkaniec otrzyma w formie papierowej szczegółowy harmonogram odbioru odpadów.
8. Firma odbierająca odpady będzie zobowiązana do mycia i dezynfekcji pojemników: w II i III kwartale 2020 roku – 3 razy na kwartał, w IV kwartale 2020 roku i w I kwartale 2021– 1 raz na kwartał.
9. Odbiór odpadów wielkogabarytowych będzie odbywał się dwa razy w roku. Wielkogabaryty zgodnie z ustalonym harmonogramem będą odbierane przed posesji.

Zabudowa wielorodzinna

Wśród najważniejszych zasad nowego systemu odpadowego, które dotyczą nieruchomości wielorodzinnych (wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe) można wskazać następujące:

1. Odpady zgodnie z harmonogramem uwzględniającym bieżące potrzeby mieszkańców (ilość wytwarzanych odpadów na mieszkańca) będą odbierane z miejsc ich gromadzenia (gniazd odpadowych).
2. Zgodnie z harmonogramem odpady każdej frakcji - zmieszane, papier, szkło, plastik i metale, bioodpady będą odbierane raz w tygodniu (dodatkowo w okresie od 1 kwietnia do 30 października bioodpady odbierane będą dwa razy w tygodniu).
3. W przypadku zamykanych miejsc gromadzenia odpadów na firmie odbierającej odpady będzie ciążył obowiązek pozyskania kluczy od zarządzającego nieruchomością. Odbierający odpady będzie zobowiązany do prawidłowego otwierania i zamykania miejsc gromadzenia odpadów, w które odkładał będzie pojemniki na odpady.

Rysunek 21. Miejsca gromadzenia odpadów – Ekoboksy śmietnikowe zamontowane przez mieszkańców Wspólnot przy ul. Jagiellońskiej

Rysunek 22. Miejsca gromadzenia odpadów – wiata na odpady wybudowana przez Wspólnotę Mieszkaniową PCK 11

4. Każdy zarządca nieruchomości od firmy, która będzie odbierała odpady, otrzyma w formie papierowej szczegółowy harmonogram odbioru odpadów, z którym będzie mógł zapoznać mieszkańców.
5. Podmiot odbierający odpady zapewni dostawę pojemników na zmieszane odpady komunalne.
6. Na wspólnocie, spółdzielni mieszkaniowej będzie ciążył obowiązek wyposażenia miejsc gromadzenia odpadów w pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów (co najmniej frakcje tj. pojemnik niebieski - papier, pojemnik zielony - szkło, pojemnik żółty - plastik i metale oraz opakowania wielomateriałowe, a także pojemnik brązowy - odpady BIO. Małe wspólnoty będą mogły prowadzić zbiórkę do worków.
7. Firma odbierająca odpady będzie zobowiązana do mycia i dezynfekcji pojemników: w II i III kwartale 2020 roku – 3 razy na kwartał, w IV kwartale 2020 roku i w I kwartale 2021– 1 raz na kwartał.
8. Odbiór odpadów wielkogabarytowych będzie odbywał się jeden raz na miesiąc. Wielkogabaryty będą odbierane z gniazd odpadowych (lub spod gniazd odpadowych).

Nieruchomości niezamieszkałe

Od dnia 1 kwietnia 2020 roku odbiór odpadów z nieruchomości niezamieszkałych nie jest już obsługiwany przez Gminę Sławków. Wszyscy przedsiębiorcy, którzy do tej pory mieli złożoną w Urzędzie Miasta Sławkowa deklarację odpadową, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, zostali zobowiązani do zawarcia indywidualnej umowy na odbieranie odpadów komunalnych bezpośrednio z podmiotem prowadzącym działalność w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych, wpisanym do rejestru działalności regulowanej, który prowadzi Burmistrz Miasta Sławkowa. Wykaz uprawnionych podmiotów dostępny jest na stronie BIP Urzędu Miasta w zakładce „Informacje o środowisku i jego ochronie” (<https://bip.slawkow.pl>). Obowiązek zawarcia umowy dotyczy wszystkich przedsiębiorców (sklepy, zakłady, biura, magazyny, apteki, hurtownie, lokale gastronomiczne itp.), instytucji kultury, oświaty, zdrowia, zarządców ogrodów działkowych, garaży, cmentarzy czy właścicieli działek letniskowych.

W ten sam sposób powinien postąpić właściciel nieruchomości mieszanej dla części nieruchomości, która jest niezamieszkała, a powstają na niej odpady komunalne (nieruchomość mieszana – w części stanowi nieruchomość, na której zamieszkują mieszkańcy, a w części stanowi nieruchomość, na której nie zamieszkują mieszkańcy, a np. prowadzona jest działalność gospodarcza). O zawarciu umowy na odbiór odpadów komunalnych właściciel nieruchomości niezamieszkałej ma obowiązek poinformować Gminę Sławków, która na podstawie art. 6 ust 5a prowadzi rejestr tych umów.

Wszyscy mieszkańcy Sławkowa, w tym właściciele nieruchomości niezamieszkałych zobowiązani są przestrzegać zasad określonych w Regulaminie utrzymania czystości i porządku w Gminie z dnia 30 grudnia 2019 roku (uchwała Rady Miejskiej w Sławkowie Nr. XVII/170/2019 – uchwała dostępna na BIP Urzędu Miasta Sławkowa), w tym w zakresie postępowania z odpadami komunalnymi powstającymi na terenie jego nieruchomości.

Do podstawowych, ale i najważniejszych zasad należy segregowanie odpadów na 5 frakcji: odpady zmieszane, papier, metale i tworzywa sztuczne, szkło, bioodpady!

Istotną zmianą, jaka została wprowadzona nowym regulaminem jest również poszerzenie zakresu usług świadczonych przez Gminny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON), który z dniem 1 kwietnia 2020 roku przeobraził się w Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (GPSZOK). Zmiana dotyczy dwóch aspektów:

– pierwszy to poszerzenie rodzajów odpadów przyjmowanych przez punkt - będzie on przyjmował odpady od mieszkańców takie jak: papier, szkło, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, metale i tworzywa sztuczne, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte żarówki i świetlówki, zużyte opony, meble i inne odpady wielkogabarytowe, przeterminowane leki i chemikalia, odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki, tekstylia i odzież, oleje i tłuszcze jadalne, odpady budowlane i rozbiórkowe stanowiące odpady komunalne, odpady niebezpieczne, w tym: rozpuszczalniki, kwasy, alkalia, odczynniki fotograficzne, środki ochrony roślin (pestycydy, fungicydy, insektycydy) i odpady opakowaniowe po środkach ochrony roślin, oleje i tłuszcze (poza jadalnymi), w tym mineralne i syntetyczne oleje silnikowe, hydrauliczne, przekładniowe i smarowe, farby, tusze, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne oraz odpady opakowaniowe po farbach, tuszach, klejach, lepiszczach i żywicach, detergenty, zawierające substancje niebezpieczne, smary, środki do konserwacji metali, drewna zawierające substancje niebezpieczne oraz odpady opakowaniowe po smarach, środkach do konserwacji metali, drewna, odpady opakowaniowe zawierające substancje niebezpieczne, np. pojemniki po lakierach, aerozolach, tuszach, farbach drukarskich, tonerach, inne odpady niebezpieczne powstałe w gospodarstwie domowym;

- druga zmiana dotycząca punktu selektywnej zbiórki odpadów to dostosowanie godzin jego otwarcia do realnych potrzeb mieszkańców – godziny te zostały znacznie wydłużone:

wtorek – 12:00 – 19:00
 środa – 8:00 – 14:00
 czwartek – 12:00 – 19:00
 piątek – 8:00 – 14:00
 sobota – 8:00 – 14:00

W zestawieniu tabelarycznym zaprezentowano najważniejsze założenia związane z harmonogramem odbioru odpadów – szczegółowy harmonogram jest rozprowadzany przez firmę odpadową wśród mieszkańców Sławkowa.

Tabela. 1. Ogólny harmonogram odbioru odpadów z podziałem na typ zabudowy

Fracje odpadów	Częstotliwość odbioru odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych	
	Zabudowa wielorodzinna	Zabudowa jednorodzinna
Szkło	raz w tygodniu	raz w miesiącu
Metale, tworzywa sztuczne, odpady opakowaniowe wielomateriałowe	raz w tygodniu	raz w miesiącu
Papier	raz w tygodniu	raz w miesiącu
Biodpady	od 1 kwietnia do 30 października - dwa razy w tygodniu	od 1 kwietnia do 30 października - raz na dwa tygodnie
	od 1 listopada do 31 marca - raz w tygodniu	od 1 listopada do 31 marca - raz w miesiącu
Meble i inne odpady wielkogabarytowe	raz w miesiącu	dwa razy w roku
Odpady niesegregowane (zmieszane)	raz w tygodniu	raz na dwa tygodnie

6. Gospodarka odpadami na terenie gminy Sławków – wady i zalety „starego” i „nowego” systemu odbioru odpadów

Poniżej w ujęciu tabelarycznym zaprezentowano porównanie zbiorczego i indywidualnego systemu odbioru odpadów pod kątem wad i zalet każdego z nich.

Tabela. 2. Porównanie systemów odpadowych – starego i nowego

Rodzaj systemu odpadowego	Zalety	Wady
„Stary” system - system zbiorczy gromadzenia odpadów	Mieszkaniec nie musi gromadzić odpadów na terenie swojej nieruchomości.	Zła jakość odpadów.
		Słaba jakość segregacji lub jej zupełny brak.
		Duże koszty utrzymania stanowisk.
		Akty wandalizmu i kradzieże pojemników.
		Utrudniona kontrola sposobu pozbywania się odpadów wytwarzanych na nieruchomościach niezamieszkałych (przedsiębiorcy).
		Nielegalne podrzucanie odpadów przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą i osoby spoza Sławkowa.
		Szybkie przepelnianie się pojemników.
		Zaniżanie ilości wytwarzanych odpadów przez podmioty gospodarcze.
		Wysokie koszty logistyczne.
		Wysokie koszty zagospodarowania odpadów „złej jakości”.
		Zaśmiecanie, pozostawianie odpadów pod pojemnikami, duże nakłady pracy i kosztów na utrzymanie czystości wokół stanowisk kontenerowych.
		Niestosowanie się mieszkańców do terminów wystawek odpadów wielkogabarytowych.
		Brak odbioru odpadów zielonych bezpośrednio z zabudowy jednorodzinnej.
		W niektórych przypadkach duża odległość od miejsca zamieszkania do wyznaczonego stanowiska kontenerowego.
	Koszty dzierżawy gruntów.	
	Uciążliwości zapachowe i hałas dla właścicieli nieruchomości, których domy przylegają do stanowisk kontenerowych.	

„Nowy” system - indywidualny system odbioru odpadów	Dobra jakość odpadów.	Jednostkowy czas potrzebny na zebranie pojemników i worków większy w stosunku do opróżniania pojemników w stanowiskach kontenerowych.
	Skuteczna segregacja.	Konieczność gromadzenia odpadów na terenie nieruchomości.
	Skuteczna kontrola deklaracji i sposobu prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów.	Konieczność prowadzenia szerokich działań informacyjno-edukacyjnych.
	Większa dbałość o powierzone pojemniki na odpady.	
	Łatwiejsze utrzymanie czystości wokół pojemnika.	
	Niższe koszty logistyczne.	
	Odbiór odpadów z częstotliwością dostosowaną do potrzeb mieszkańców i ilości wytwarzanych odpadów.	
	Wzrost świadomości ekologicznej.	
	Odbiór odpadów zielonych bezpośrednio od mieszkańców.	
	Stosowanie się do wyznaczonych terminów odbioru odpadów.	
	Skuteczniejsza egzekucja.	
	Ograniczenie proceduru podrzucania odpadów przez podmioty gospodarcze i osoby spoza Sławkowa.	
	Zamknięcie „pod klucz” stanowisk kontenerowych w zabudowie wielorodzinnej.	
	„Uwolnienie” części gruntów wskutek likwidacji stanowisk kontenerowych.	
	Możliwość gromadzenia odpadów u źródła, bez konieczności ich przewożenia lub przenoszenia do stanowisk kontenerowych.	
	Odbiór odpadów wielkogabarytowych bezpośrednio spod posesji w zabudowie jednorodzinnej.	
	Dostosowanie systemu odbioru odpadów do większości gmin województwa.	
Eliminacja patologii w zbiórce odpadów.		

W 2019 r. systematycznie kontrolowano stanowiska kontenerowe na terenie miasta, celem ograniczenia nieprawidłowości zarówno w kwestii świadczenia jakości usług przez podmiot odbierający odpady komunalne, jak i pełniono bieżący monitoring

właściwego gromadzenia odpadów na stanowiskach kontenerowych. Podczas takich kontroli sprawdzano, czy świadczone przez firmę ALBA MPGK Sp. z o.o. usługi, były zgodne z zapisami umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów z terenu gminy Sławków. Sprawdzano, m.in. czy odbierane są wszystkie odpady, czy stanowiska kontenerowe są sprzątane po odbiorze odpadów. Sprawdzano również stan techniczny pojemników na odpady, czy dane stanowisko kontenerowe wymaga remontu, a także weryfikowano czy pojazdy, jakimi firma świadczy usługi i ich stan techniczny są zgodne z zapisami umowy.

Rysunek 23. Kontrola jakości świadczonych usług – sprzątanie stanowisk po odbiorze odpadów

Przedmiotowe kontrole były dokonywane również, w przypadku zgłoszeń mieszkańców, np. dotyczących przepełnionych pojemników, uszkodzonych pojemników, nieposprzątanym stanowisk kontenerowych itp. Wszystkie nieprawidłowości na bieżąco wyjaśniano z przedsiębiorcą odbierającym odpady i je eliminowano.

W trakcie kontroli często stwierdzano nieprawidłowe gromadzenie odpadów, polegające na umieszczaniu odpadów wielkogabarytowych na stanowiskach kontenerowych lub w ich obrębie poza planowanymi terminami odbioru odpadów, a także umieszczaniu w pojemnikach innej frakcji odpadów niż ta, na którą dany

pojemnik był przeznaczony. Ponadto częstym procederem było umieszczanie np. w pojemnikach na odpady zmieszane odpadów remontowo - budowlanych, lub odpadów niebezpiecznych, które powinny zostać dostarczone w przypadku odpadów pochodzących od mieszkańców do GPZON, a w przypadku odpadów pochodzących z działalności gospodarczej podmiotom posiadającym zezwolenie na gospodarowanie odpadami. Tego typu odpady, a i nie rzadko odpady zużytych części samochodowych zdarzało się, że były deponowane nie tylko w pojemnikach, ale również w obrębie i poza stanowiskami kontenerowymi, co nie tylko było nieprawidłowe z punktu widzenia przepisów prawa, ale również psuło estetykę miasta.

Rysunek 24. Nieprawidłowe gromadzenie odpadów (opony)

Rysunek 25. Nieprawidłowe gromadzenie odpadów (gruz budowlany)

Przedmiotowy problem miał swoje dwa źródła. Pierwsze dotyczyło nie zawsze prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi przez mieszkańców i przedsiębiorstwa działające na terenie miasta, a drugie źródło to odpady podrzucane z innych miejscowości. Na stanowiskach kontenerowych, na których ten problem występował najczęściej, jak np. na stanowiskach kontenerowym przy ul. Wrocławskiej, Olkuskiej, Burki montowano fotopułapki. Dzięki takiemu rozwiązaniu stało się możliwe ustalenie przynajmniej niektórych sprawców przedmiotowych czynów i ich stosowne ukaranie. Niestety jednak zamontowanie przedmiotowych fotopułapek nie było możliwe na każdym stanowisku kontenerowym, na terenie miasta, którego ten problem dotyczył, a trzeba przyznać, że jak wynikało z przeprowadzonych kontroli bezpośrednich, na zdecydowanej większości stanowisk, w mniejszym lub większym stopniu opisywane wyżej problemy miały miejsce. Dlatego podjęte w 2019r. działania mające na celu wdrożenie w 2020r. nowego systemu odbioru odpadów od mieszkańców z zabudowy jednorodzinnej,

bezpośrednio z posesji, a z zabudowy wielorodzinnej z miejsc gromadzenia odpadów komunalnych oraz wyłączenie z systemu nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy z pewnością przyczynią się do ograniczenia wyżej opisywanych nieprawidłowości.

Rysunek 26. Podrzucanie odpadów przez mieszkańców gmin ościennych

Rysunek 27. Podrzucanie odpadów przez mieszkańców gmin ościennych

Nieprawidłowości związane z podrzucaniem odpadów przez osoby i przedsiębiorców spoza Gminy Sławków, jak i te naruszeniem zapisów Regulaminu utrzymania czystości i porządku w Gminie Sławków, czy niezgodności w zakresie złożonych deklaracji odpadowych ujawnione podczas czynności kontrolnych były przekazywane do Straży Miejskiej i Referatu Podatków i Windykacji UM Sławków.

Także i nowy sposób gromadzenia i odbioru odpadów, w tym wypełnianie obowiązku selektywnego pozbywania się odpadów komunalnych z terenu nieruchomości będzie podlegać regularnym kontrolom. Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, właściciel nieruchomości, który nie wykonuje ww. obowiązków podlega karze grzywny, która może sięgać nawet 5 000 zł. Podobnej karze będzie podlegał ten, który będzie pozbywał się odpadów w sposób niedozwolony. Na nieruchomości, które nie będą we właściwy sposób prowadzić selektywnej zbiórki odpadów, zgodnie z zapisami ustawy, będzie nakładana w drodze decyzji opłata podwyższona stanowiącą dwukrotność stawki podstawowej.

Rysunek 28. Wzory ostrzeżeń jako narzędzie informowania mieszkańców o stwierdzonych podczas odbioru odpadu nieprawidłowościach

W dniu odbioru odpadów
(rodzaj odpadów) (data odbioru)

stwierdzono

PO RAZ PIERWSZY NIEWŁAŚCIWĄ SEGREGACJĘ

W przypadku ponownego stwierdzenia przez podmiot odbierający odpady komunalne niedopełnienia przez właściciela nieruchomości obowiązku w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, ZOSTANIE NALICZONA OPŁATA PODWYŻSZONA.

W dniu odbioru odpadów
(rodzaj odpadów) (data odbioru)

stwierdzono

PONOWNIE NIEWŁAŚCIWĄ SEGREGACJĘ

ODPADY ZOSTANĄ ODEBRANE JAKO ODPADY NIESEGREGOWANE (ZMIESZANE) W DNIU

ZA MIESIĄC, W KTÓRYM STWIERDZONO BRAK SEGREGACJI, ZOSTANIE NALICZONA OPŁATA PODWYŻSZONA.

7. Działania edukacyjne

Mówiąc o estetyce, czystości i porządku w mieście, a nade wszystko o odpadach nie sposób nie wspomnieć o tym jak ważną rolę w kształtowaniu świadomości społecznej ogrywa edukacja ekologiczna. Działania edukacyjne prowadzone wśród mieszkańców polegają m.in. na dotarciu do świadomości wszystkich grup wiekowych mieszkańców poprzez realizację zadań z ochrony środowiska przedstawionych w ciekawy sposób. Jednym z najskuteczniejszych działań jest prowadzenie akcji ekologicznych. Uczenie dzieci od najmłodszych lat ma wpływ na to, jakimi będą ludźmi w dorosłym życiu i tego samego dotyczy również kształtowanie ich świadomości ekologicznej. Ponadto dzieci nauczone właściwych postaw ekologicznych mogą mieć niemały wpływ na działania, jakie podejmują w tej kwestii dorośli. Dlatego zarówno przedszkole jak i szkoły w Sławkowie, a także urzędnicy organizowali w 2019 r. różne akcje edukacyjne. W szkołach i przedszkolu odbywały się lekcje i rozmowy na temat czystego powietrza, w tym na temat szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych. Zorganizowano akcję zbierania elektrośmieci, w celu zachęcenia do prawidłowej segregacji odpadów. Nauczyciele i opiekunowie w w/w placówkach przy wsparciu urzędu organizowali dla dzieci również zabawy i happeningi z okazji Dnia Ziemi, których tematem przewodnim było właściwe postępowanie z odpadami, a co za tym idzie czyste powietrze. W najmłodszych grupach wiekowych zorganizowano np. pokaz mody ekologicznej, w którym to dzieci prezentowały stroje wykonane z odpadów przeznaczonych do recyklingu. W starszych grupach wiekowych, w szkołach odbywały się lekcje dotyczące ochrony środowiska. W 2019 r., tak jak i w latach poprzednich urząd miasta wspólnie z Fundacją Ekologiczną Arka zorganizował akcję ekologiczną pn. Listy dla Ziemi. Tematem akcji było ograniczenie niskiej emisji i prawidłowa gospodarka odpadami.

Rysunek 29. Listy dla Ziemi

Urząd Miasta Sławkowa jak co roku zorganizował również obchody Dnia Ziemi pn. „IV Sławkowski Dzień Ziemi”. Tematem imprezy w 2019 roku była ochrona zagrożonych gatunków i bioróżnorodność. Tradycyjnie dzień ziemi miał szczególny wydźwięk edukacyjny. Na płycie rynku pojawiło się kilkanaście stoisk partnerów Sławkowa z województwa śląskiego i małopolskiego, instytucji i organizacji, które działają na rzecz ochrony środowiska i bezpieczeństwa. Wśród atrakcji, które czekały na mieszkańców Sławkowa były, m.in. porady ekspertów z dziedziny ochrony środowiska, odnawialnych źródeł energii oraz drony do badania jakości powietrza.

Rysunek 30. IV Sławkowski Dzień Ziemi

IV Sławkowski Dzień Ziemi

**RYNEK 27 kwietnia 2019 r. (sobota)
w godzinach 8:00 – 11:00**

« OCHRONA ZAGROŻONYCH GATUNKÓW »

WYMIENŃ ŚMIECI NA SADZONKĘ!

Wystarczy przynieść na Rynek w Sławkowie:

- elektrośmieci,
- odpady PET,
- makulaturę,
- baterie,

aby wymienić je na wspaniałe sadzonki kwiatów, krzewów lub drzew.

- » namioty wystawiennicze partnerów, porady ekspertów z dziedziny ochrony środowiska, ogrodnictwa, odnawialnych źródeł energii
- » gry, zabawy, quizy i happeningi z nagrodami
- » zbiórka makulatury na utrzymanie konia do hipoterapii

ORGANIZATOR:
Urząd Miasta Sławków

Zaprasza Rafał Adamczyk - Burmistrz Miasta Sławkowa.

W ramach IV Sławkowskiego Dnia Ziemi w zamian za odpady rozdano kilkadziesiąt mieszanek łąk kwietnych, domki dla owadów, sadzonki kwiatów i bylin. W efekcie akcji udało się zgromadzić kilkadziesiąt sztuk niesprawnego sprzętu elektrycznego, kilka tysięcy zużytych baterii, wiele kilogramów plastiku i makulatury i aż trzy samochody plastikowych zakrętek, zebranych przez sławkowian.

Rysunek 31. IV Sławkowski Dzień Ziemi – akcja sadzonka za odpad

Rysunek 32. IV Sławkowski Dzień Ziemi – mieszanki łąk kwietnych, które trafiły w ręce mieszkańców

Inne działania podjęte przez Burmistrza Miasta Sławkowa i Referat OSGO to organizacja sławkowskiej edycji światowej akcji sprzątnięcia ziemi „Trash Challenge”. Podczas jednodniowej akcji, która odbyła się w kwietniu 2019 r. zebrano 300 worków odpadów.

Rysunek 33. Trash Challenge „po sławkowsku”

Podsumowanie sobotniej akcji Trash Challenge w Sławkowie!

3 godziny akcji + **60** uczestników

= **300** worków pełnych śmieci!

Dziękuję serdecznie mieszkańcom Sławkowa, harcerkom i harcerzom z drużyn „Złota Ossemka” i „Złote Sokoły” oraz pracownikom Urzędu Miasta, którzy włączyli się do naszej akcji 🙌👏

Akcja dalej trwa! Opublikuj w komentarzu swoje selfie z workiem zebranych śmieci i zdobądź ekobidon!

#trashtag #trashtagchallenge #trashchallenge

#cleantheplanet #savetheplanet #challenge

#ekosławków

(źródło: profil Facebook Rafał Adamczyk)

W 2019 r. z okazji Dnia Ziemi odbyło się również III Kajakowe Sprzątnięcie rzeki Białej Przemszy, które swoim patronatem objął Burmistrz Miasta Sławkowa. Akcja co roku cieszy się dużym zainteresowaniem miłośników rzek i kajakarstwa.

Warto nadmienić, że jednym z ważniejszych działań z zakresu edukacji ekologicznej było opracowanie i publikacja na kanale YouTube filmu edukacyjnego dotyczącego

zasad prawidłowej segregacji odpadów i planowanych zmian w systemie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych w Sławkowie.

Rysunek 34. Film edukacyjny

Oprócz filmu opracowano także plakaty informacyjno-edukacyjne na temat segregacji odpadów i planowanych zmian w systemie odpadowym, który to został rozpowszechniony na terenie miasta Sławkowa, w tym na słupach i tablicach informacyjnych, placówkach administracji.

Rysunek 35. Plakat informacyjno-edukacyjny

SEGREGACJA TO PROSTA SPRAWA!

Od 2020 r. system zbiórki odpadów dla mieszkańców Sławkowa będzie bardziej przyjazny.

Zbiornicze punkty gromadzenia odpadów zmieszanych i selektywnych będą likwidowane.

Dzięki temu odpady będą zabierane sprzed posesji zarówno z worków, jak i pojemników, w które mieszkańcy Sławkowa zostaną zaopatrzeni przez firmę odbierającą odpady.

- papier**
 - kartony i opakowania papieru i tektury
 - szpary i kartony
 - zatyło kartki papieru
 - papier polowy
 - opakowania foliowe
 - zatyło materiały
 - opakowania opakowania
- szkło**
 - szkło szkieł
 - szkło butelki
 - szkło opakowania ze słodkimi napojami
- metale i tworzywa sztuczne**
 - plastikowe opakowania po kosmetykach i drożdżach oczyszczających
 - szkło po szatach i kuchenkach
 - plastiki po napojach i konserwach
 - metalowe przedmioty (np. śruby, śruby)
 - plastikowe opakowania po produktach kosmetycznych
 - butelki po napojach
 - kapoty, nakrycia głowy i szalik
- bio**
 - zatyło liści, reszki roślin, odpadki z kuchenek i kuchenek
 - liście, kwiaty z drzew, krzewów
 - zatyło trawy
 - zatyło jedzenia
 - zatyło reszki z kuchenek i kuchenek
 - zatyło reszki z kuchenek i kuchenek

JAK NIE MY, TO KTO?

Najistotniejsze jest nie wytwarzanie oraz ograniczenie wytwarzania odpadów.

W sklepie staraj się wybierać mądrze: kupuj towary luzem i nie wytwarzaj niepotrzebnych opakowań.

Unikaj jednorazowych naczyń i sztućców plastikowych!

Inne działania podejmowane przez Referat Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami, to min. prezentacje na stronie internetowej urzędu i w Kurierze Sławkowskim różnych artykułów z dziedziny ochrony środowiska, w tym odpadów, artykułów dotyczących zasad pielęgnacji zieleni i osiągnięć gminy w tym zakresie, a także były to informacje umieszczane na tablicach ogłoszeń w siedzibie urzędu, wywiady i informacje w mediach oraz informacje przekazywane w ramach sesji Rady Miejskiej, czy w trakcie odbywających się spotkań organizowanych przez Śląski Związek Gmin i Powiatów. Do najważniejszych artykułów zwianych z estetyką, czystością i porządkiem w mieście należy zaliczyć te o tematyce odpadowej, a wśród nich m.in. te dotyczące Bazy Danych o Odpadach, Odpady po nowemu – czyli planowane zmiany w systemie odpadowym, Odpadowa skrzynka kontaktowa, czy artykuł Żywa czy sztuczna.

8. Likwidacja dzikich wysypisk odpadów

Obowiązek likwidacji nielegalnych składowisk odpadów, tj. miejsc nieprzeznaczonych do składowania odpadów wynika z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Chodzi tu o nielegalne składowiska znajdujące się na terenie gminy, która włada danym terenem. Problemem są głównie nieduże dzikie wysypiska odpadów, które na ogół powstają przy miejscach parkingowych, drogach publicznych, drogach leśnych, jak i w pobliżu trasy DK94 (łatwość przywiezienia z zewnątrz odpadów).

W wyniku prowadzonych prac na bieżąco inwentaryzowano obszary i rejony miasta, które wymagają podjęcia interwencji w pierwszej kolejności. Dzięki zaangażowaniu pracowników referatu z zespołu ds. zieleni i utrzymania czystości, przystąpiono do sprzątnięcia najbardziej problemowych miejsc. W 2019 roku udało się zlikwidować dzikie wysypiska w rejonie ulicy Wrocławskiej, Olkuskiej, Strzemieszyckiej, Grodzkiej i Okradzionowskiej. Usunięto łącznie 1 Mg odpadów.

Należy podkreślić, że dzięki współpracy z Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad na bieżąco likwidowano niewielkie dzikie wysypiska odpadów wzdłuż drogi krajowej nr 94 i w obrębie biegnącej równolegle do niej drogi technologicznej.

Referat OSGO w 2019 roku, w ramach Dnia Ziemi wsparł akcję sprzątnięcia doliny rzeki Białej Przemszy przekazując organizatorom worki i sprzęt do zbiórki odpadów, a także organizując transport zebranych odpadów.

Rysunek 36. Likwidacja dzikich wysypisk odpadów (ul. Świerkowa)

9. Podsumowanie

Działania podejmowane przez Burmistrza Miasta, jak i urząd w zakresie usprawnienia zasad funkcjonowania systemu odpadowego, poprawy estetyki i czystości, a także otoczenia należyłą troską środowiska przyrodniczego, w tym obszarów zieleni miejskiej urządzonej były działaniami przemyślanymi, wielowątkowymi, jak i celowymi w swoich zamierzeniach oraz przynoszącymi trwałe i mierzalne efekty.

Przeprowadzona przez Burmistrza Miasta analiza systemu gospodarki odpadami pozwoliła wyciągnąć wnioski o braku szczelności systemu odbioru odpadów

z otwartych stanowisk kontenerowych. Odpady, które pomimo zastrzeżenia działań kontrolnych i monitoringu, trafiały do stanowisk kontenerowych wytworzone były nie tylko przez mieszkańców Sławkowa, ale i także przez przedsiębiorstwa działające na terenie miasta, jak i stanowiły odpady podrzucane z zewnątrz, z innych miejscowości. Oprócz tego, że takie postępowanie z odpadami było niezgodne z przepisami prawa, to jeszcze generowało dla Gminy wyższe koszty odbioru odpadów z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, bo de facto płacono za większą ilość odebranych od mieszkańców odpadów niż faktycznie mieszkańcy gromadzili na stanowiskach kontenerowych. Mieszkańcy nie przestrzegali także zadeklarowanej przez nich segregacji odpadów. Informacje na temat tego jak należy postępować z odpadami komunalnymi były ogólnodostępne dla wszystkich. Oprócz powszechnie dostępnych aktów prawnych takich jak wspomniane wyżej ustawy dotyczące odpadów, a także akty prawa miejscowego dokładnie opisujące jak należy postępować z odpadami komunalnymi, Urząd Miasta Sławkowa zadbał o to, aby w przystępny sposób, tzn. poprzez działania edukacyjne, ulotki reklamowe, plakaty, a także artykuły i prezentacje udostępniane na stronie internetowej miasta oraz w lokalnej prasie wskazać, jakie odpady należą do danych frakcji i gdzie można pozbyć się w legalny sposób tzw. odpadów problemowych. Ponadto wszystkie nasuwające się pytania można było i zawsze można będzie przedkładać do Urzędu Miasta i urzędnicy zawsze chętnie udzielali i będą udzielać odpowiedzi aby pomóc wszystkim właściwie wywiązywać się z obowiązków dotyczących prawidłowej gospodarki odpadami. Zbiorczy system odbioru odpadów, choć założenia jego funkcjonowania były dobre, z uwagi na wszystkie opisane wyżej problemy okazał się nieskuteczny i wręcz niemożliwy do skontrolowania, począwszy od kwietnia 2020 r. wprowadzane zostały kolejne etapy wdrażania nowego systemu polegającego na odbiorze odpadów jedynie z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, w tym tzw. odbioru bezpośredniego tj. spod posesji, a z zabudowy wielorodzinnej z odpowiednio zabezpieczonych miejsc gromadzenia odpadów. Należy mieć nadzieję, obserwując doświadczenia innych gmin, u których już od jakiegoś czasu funkcjonuje system indywidualnego odbioru odpadów spod posesji, że również w Gminie Sławków system gospodarowania odpadami komunalnymi będzie bardziej szczelny i pozwoli w ograniczeniu nieprawidłowości w gospodarce odpadami, a tym samym przełoży się jeszcze bardziej na poprawę estetyki miasta.